

LLIBERTAT

PERIÒDIC D'ESQUERRA REPUBLICANA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: VERGARA, 27

Època Any III Núm. 3 L'HOSPITALET DEL LLOBREGAT 5 DE JUNY DE 1935 PREU: 15 CENTIMS

LA LLIBERTAT DE PENSAMENT I L'ESTATUT DE PREMSA

Durant uns quant dies del passat mes de maig, foren hostes de la bella ciutat, comtal un bon nombre d'intellectuals que venien aquí a celebrar el XIIIè Congrés Internacional de P. E. J. Clubs.

Aquest Congrés d'enguany, però, val a dir que pel lloc i les circumstàncies en què ha estat celebrat i pels acords que s'han pres és digne de tenir-lo en compte i mereix que ens hi fixem una mica.

Sota la presidència de l'Il·lustre escriptor anglès H. G. Wells i del nostre Pompeu Fabra en la primera sessió, s'arribà a la següent proposició ben interessant.

«El Congrés es declara, una vegada més convençut que la llibertat d'expressió i de publicació per tota activitat creadora és un dret inalienable, que tota cultura literària constitueix trava pels autors i una ofensa als drets de l'esperit, i que aquesta censura, de qualsevol ordre que sigui, ha d'ésser combatuda pels escriptors. El Congrés proclama que tot escriptor té per primer deure la recerca de la veritat i que tot govern té per primer deure envers els escriptors el vetllar per tal que no sigui posat cap obstacle a aquesta recerca...»

Aquesta proposició fou aprovada a Barcelona pels escriptors de tot el món, mentre a Madrid el ministre de la Guerra removia els i terra er tal de presentar i fer aprovar aquest Estatut de premsa condemnat per tothom, menys per aquells que com el «Debate» estan acostumats a fer les coses amb el beneplàcit del cel, mitjançant la censura eclesiàstica i la imposició dictatorial d'Àngel Herrera.

Debia realment causar certa decepció als congressistes de P. E. N. Clubs veure com era necessari encara avui fer front a Governos de dictadura que pretenen lligar el pensament de tot escriptor llibral i que volen fer la vida impossible a publicacions que s'aguanten per l'esforç d'uns quants i la fe indomable d'un ideal segur de molts d'altres.

I per si en dubtaven de les ànsies enormes que hi ha entre els governants d'avui de deixar fosca tota cosa, en tingueren una bona prova si l'endemà de la segona sessió miraren els nostres diaris censurats, perquè un escriptor lliure d'Alemanya perseguit pel nazisme, en Klaus Mann havia tingut la valentia de parlar amb el cor a la mà i havia intentat esbossar una mica la realitat d'aquell imperi de tenebres.

Hom diu que les paraules de Klaus Mann feran una gran impressió entre els concurrents. I realment, els nostres paternalissims governants iensors vetllen curiosament per tal de que d'una impressió massa forta no fos cas que féssim algun disbarat.

Però no hi fa res. Ni ens espanta la censura ni l'Estatut de premsa. Sortosament han passat ja aquells anys en que un temor hipòcrita feia callar les consciències i ofegava els crims de la raó.

Es tot el món que vol que l'escriptor sigui lliure. Sols fa por aquesta llibertat als qui tenen les mans brutes i els remordeix la consciència.

LA REDACCIÓ

DESPEDINT L'AMIC

a Joan B. Casajoana

En el número passat, l'amic Casajoana es despedia de nosaltres, pròxim a marxar a Lima (Perú).

Rosello

Avui som nosaltres els qui després d'haver-lo despedit li dediquem un record.

L'amic Casajoana ha deixat a l'Hospitalet un record inestorbable. Molts n'hi haurà que no estaran conforme amb l'actuació massa franca d'aquest home noble en tots moments; però ningú no podrà negar-li una fe indomable, una activitat decidida i

una convicció ferma en els seus ideals que són els nostres.

Llibertat confiava amb ell, esperava, en aquesta nova estada que amb tant d'èxit emprenem la col·laboració d'homes com ell, nacionalista convençut i que reuneix condicions innegables per a ajudar a portar a cap una obra en pro de Catalunya.

Nosaltres som els primers de lamentar la partença de l'amic Casajoana. Hem procurat, de la manera que hem pogut, de treure-li del cap, l'absentarse de la nostra vora, precisament en aquests moments difícils.

No hem pogut deturar el fat que ens l'allunya de nosaltres i en aquests moments ja se'n allunya pels camins de la mar. Sabem, però, que el seu esperit estarà amb nosaltres i de llunyanes terres, ens ha promès col·laborar a LLIBERTAT i fer conèixer Catalunya a aquelles regions americanes, tant com pugui. No cal dir com li quedem esperan aquesta col·laboració i, en donar-li des d'aquestes pàgines el comiat dolorós, voldriem que ben aviat li fossin salvades totes aquelles dificultats que l'aparten de la nostra vora i que ben aviat pugui tornar a reunir-se amb nosaltres a treballar amb aquella fe, amb aquell entusiasme que li és tan propi, pel ressorgiment de Catalunya.

LA REDACCIÓ

Després de l'acte de València

La democràcia espanyola s'ha mobilitzat tota, a l'anunci del discurs d'Azaña a València. El camp de Mestalla ha estat insuficient per a contenir la gentada que de tot arreu hi ha acudit. Azaña ha parlat i ha dit la paraula aguda i adient a cada problema i en cada cas. I l'endemà, la premsa esquerrana ha llançat les campanyes al vol, talment com si una nova Covadonga s'hagués produït i l'inici de la reconquesta republicana fos, més que una esperança, un fet indestructible.

No hem d'ésser nosaltres, qui ens entretinguem a omplir quartilles glosadores de l'acte que ens ocupa. De l'aspecte polític i de la seva transcendència futura n'han parlat els diaris d'ací i d'allà, gairebé tots coincidents i esperançats en un futur venturos per al recobriment de la República.

Però si que no creiem de més destacar un fet que, pel que a Catalunya respecta, té prou importància perquè no es deixi sense el comentari oportú. A València hi han anat centenars de catalans i n'han tornat en plena eufòria. Sembla com si tot ho haguem d'esperar, com un «mannà», de la vindicació d'Azaña i de la tornada d'una situació pariona a la que va generar les Constituents.

I cal que ens adonem qu'el'obra del «nostre» recobriment nacional, que la tornada d'una situació que faci possible la represa dels camins cap a una veritable justícia social, no pot ésser obra més que nosaltres mateixos, per una depuració dels nostres rengles i de la nostra voluntat.

D'altra banda, Catalunya, no ha de viure a precari de les alternatives de la política general de la península, lligant perennement la seva sort a la d'un home o a la d'una èlite fluctuant que avui ens acaronen i demà ens fustiga. Bé està, així ha d'ésser, que cerquem el contacte amb totes aquelles ideologies que, més enllà de l'Ebre, ba-

tugen per aspiracions comunes en el camp social i polític, però seria exagerat i ens minimitzaria d'agemolir-nos-hi.

Cal cercar en nosaltres la pròpia força i les virtuts que poden fer-nos endevinar en els més capacitats, les veritables condicions del dirigent racial que no ha de prendre manlleves les seves iniciatives. Pertoca als catalans, de saber crear un rengle de dirigents que sàpiguen què els convé i allà on cal anar, sense afluixaments de la pròpia personalitat, i sense prejudicis ètnics, que entorpeixin el seu camí.

Però, això sí, sempre pensant tots plegats en que el més ben predisposat a afavorir-nos de l'exterior, no ha de renunciar ni un bri a allò que els segles artificiosament han creat i la història, artificiosament amanida, li ha fet creure.

Tutela o paternalisme, atracció o comprensió, són formes diverses que els polítics espanyols han adoptat sovint amb nosaltres, però sempre de cara a sostenir uns principis que, si unes vegades s'han dit inviolables, d'altres s'han considerat indestructibles.

Vol dir això que no hem de perdre de vista el qui som uns i altres, i el que ens pertoca de mantenir viu i destacat, contra allò que pot ésser objecte de mútues concessions. Però hauria de prendre consistència en la nostra voluntat, el propòsit de no esdevenir, mai, satèl·lits de cap genialitat forastera, per ben intencionada que fos, ans, al contrari, procurar d'establir al redós de la nostra pròpia força, de poble conscient, un eflux de prou influència, que pogués infiltrar la «nostra» visió peninsular als altres pobles d'Espanya, sense desvetllar reticències, i sense prendre fiadors aliens, que poden ésser sempre interessats.

J. SOLA SIMON

EL PROPER DIA 19, AL CINEMA "VICTORIA" de Sta. Eulàlia GRANDIOS FESTIVAL PRO-PRESOS

organitzat pel periòdic "LLIBERTAT"

Detalls per programes

Ciutadans d'esquerra, no deixeu d'assistir-hi.

LES TOMBES DIGNES

A la memòria d'En Salvador Gil i Gil

Diuenge de maig, del maig esclat de vida; vida que envaeix fins el clos d'un cementiri. Una tomba humida per la rosada i que el Sol amb els seus raigs besa. És la tomba d'un home, d'un vertader home. D'un republicà digne, d'un català espill d'honoradesa i amarat d'amor vers els humils. Un espill on jamai podran emmirallar-s'hi els pobres d'esperit, els grimpadors i els arrivistes. Envoltat la tomba una multitud de gent del poble, d'un poble que no té pas l'ànima morta, d'un poble que sofreix i calla.

Uns mots de recordança a l'amic, desgratats per un bon patriota, per un altre home, de la mateixa fusta del caigut, del mateix tremp, d'una fusta que no és corcada.

Després, un minut de silenci en enyorança del company perdut per sempre. Passa xisclant un vol d'oronelles; unes roses damunt la tomba, roses vermelles de maig, vermelles com aquella sang que en una matinada d'un altre maig, humitejava l'herbam del camí de La Fonteta. Després de les roses la desfílada del poble amb el patriota al davant. Adéu... germà!... Mantentes coses voldriem dir-te d'aquestes hores vergonyoses, d'aquestes hores en què les teves despulles es deuen extreure d'indignació, mes... ja vindrà el dissabte de glòria i podrem llançar les campanes al vol, avui ens ho impedeixen unes cadenes, avui ens ho prova una morçada. Reposa en pau, amic, reposa en pau, que el poble treballa i vetlla.

V. BORRELL

Aquest número ha passat per la censura